

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۱۰، شماره ۳۹، زمستان ۱۴۰۱

ص: ۱۹۵-۲۱۲

ارائه مدل مفهومی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران

مرضیه ابوطالبی^۱ - رسول نظری^{۲*} - مهدی سلیمی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد،

ایران. ۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان،

ایران. ۳. دانشیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۱۱، تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۹/۲۱)

چکیده

ورزش در غالب نقش‌های مختلف، بر توسعه انسانی، بسیار تأثیرگذار است. مقاله حاضر تلاش دارد با تمرکز بر ساخت‌گرایی، با استفاده از رویکرد ساخت‌گرای گرند تئوری، نظریه‌ای با برد کوتاه در ساخت توسعه پایدار از طریق ورزش، ارائه دهد. داده‌های این پژوهش کیفی که ماهیتی اکتشافی- بنیادی داشت، از طریق نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته با ۱۹ نفر از خبرگان حوزه‌های مختلف ورزشی آشنا به توسعه و توسعه پایدار، جمع‌آوری شد. درک تفسیری کدگذاری‌ها مشخص کرد که حیطه‌های مختلف ورزش، می‌توانند بر اساس نقش‌های معین، از طریق توسعه‌دهندگانی مانند حکومت، دولت، مجلس، سمن‌ها، رسانه‌های اجتماعی و کنشگران اجتماعی، با استفاده از ملزوماتی مانند انواع سواد و مهارت‌های گوناگون، ابتدا به توسعه انسانی و در نهایت به پایداری شهرها کمک شایانی نمایند. در نتیجه نقش ورزش در رسیدن به رشد اجتماعی، رشد اقتصادی و حفاظت مؤثر از محیط‌زیست یا همان توسعه پایدار، در غالب یک مدل بر ساخت، به نمایش درآمد. می‌توان با یک هم‌افزایی بین متولیان نامبرده یا همان توسعه‌دهندگان، به تمامی اهداف موردنظر در این مطالعه دست یافت. البته انسجام و همپوشانی نزدیک این اهداف به گونه‌ای است که جداسازی این اهداف را مشکل می‌سازد. دستیابی به این اهداف مشروط بر این است که این اهداف در گفتمانی معنادار و با گروه‌هایی پذیرنده و در همکاری مستقیم با سیاست‌های کلان، مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی

توسعه پایدار، رشد اقتصادی، رشد اجتماعی، کارآفرینی، ورزش.

مقدمه

توسعه^۱، مجموع رفاه افراد از لحاظ اقتصادی نیست (۲۴)؛ توسعه تجلی گسترده‌ای از شیوه‌هایی است که افراد، شرکت‌ها، فناوری‌ها و مؤسسات با یکدیگر در درون نظام اقتصادی، اجتماعی و سیاسی تعامل دارند. به‌طور خاص توسعه ظرفیت آن سیستم‌ها برای حرفه‌ای شدن است (۲۶). ایده توسعه پیچیده، بحث‌برانگیز، مبهم و گریزان است (۱۲). باین‌حال، در ساده‌ترین عبارت، توسعه را می‌توان به‌عنوان ایجاد تغییرات اجتماعی تعریف کرد که به افراد اجازه می‌دهد به پتانسیل انسانی خود دست یابند (۳۵). نکته مهمی که باید تأکید کرد این است که توسعه یک اصطلاح سیاسی است؛ دارای طیف وسیعی از معانی است که بستگی به زمینه‌ای دارد که این اصطلاح در آن استفاده می‌شود و همچنین ممکن است برای بازتاب و توجیه انواع برنامه‌های مختلف مورد استفاده قرار گیرد (۲۷). توسعه محیط را متحول می‌کند (۱۲)؛ چن^۲ و همکاران (۲۰۲۲) معتقدند توسعه به‌جای یک نتیجه یک فرآیند است؛ از این جهت پویا است که شامل تغییر از یک حالت یا شرایط به حالت دیگر است. در حالت ایده‌آل چنین تغییری یک تغییر مثبت است و نوعی بهبود محسوب می‌شود (۲۴). ادبیات توسعه با تعاریف مختلف از سوی اندیشمندان گوناگون در زمان‌های مختلف در حال گسترش بود تا اینکه مفهوم توسعه پایدار^۳ به معنای توسعه‌ای که محدودکننده تأمین نیازهای بشر در آینده نباشد (۳۱)، از اوایل دهه ۷۰ به‌عنوان یکی از راهبردهای اصلی توسعه جوامع بشری در سطح جهان مطرح شد. اما بسیاری از سردرگمی‌ها در مورد معنای اصطلاح توسعه پایدار به این دلیل است که ایده‌های بسیار متفاوتی درباره معنای توسعه وجود دارد (۱۳). این

نکته پیامدهای مهمی برای وظیفه درک توسعه پایدار و پایداری دارد.

پایداری الگویی برای اندیشیدن به آینده است که در آن ملاحظات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی برای دستیابی به بهبود کیفیت زندگی متعادل می‌شوند (۱۴). برتگس^۴ و همکاران (۲۰۲۱) در پاسخ به سؤال تفاوت بین توسعه پایدار و پایداری چیست؟ اذعان داشتند پایداری اغلب به‌عنوان یک هدف بلندمدت (یعنی جهانی پایدارتر) در نظر گرفته می‌شود درحالی‌که توسعه پایدار به فرآیندها و مسیرهای بسیار برای دستیابی به آن اشاره دارد (۱۵). توسعه پایدار یک اصل سازمان‌دهی برای دستیابی به اهداف توسعه انسانی است و درعین‌حال توانایی سیستم‌های طبیعی را برای ارائه منابع طبیعی و خدمات اکوسیستمی که اقتصاد و جامعه به آن وابسته است، حفظ می‌کند (۳۸). همچنین توسعه پایدار نتیجه مطلوب وضعیتی از جامعه است که در آن از شرایط زندگی و منابع برای تداوم رفع نیازهای انسان بدون تضعیف یکپارچگی و ثبات سیستم طبیعی استفاده شود (۳۹).

از سوی دیگر مفهوم توسعه پایدار به طرق مختلف مورد انتقاد قرار گرفته است. براون^۵ (۲۰۱۵) معتقد است که برخی آن را متناقض (یا بدبینانه) می‌دانند و توسعه را ذاتاً ناپایدار می‌دانند (۱۶)؛ ویلیامز و ملینگتون^۶ (۲۰۰۴) نیز اذعان دارند که برخی دیگر از عدم پیشرفتی که تاکنون به‌دست‌آمده ناامید شده‌اند. اما باین‌حال، باز هم تمرکز توسعه پایدار به سمت توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی و حفاظت از محیط‌زیست برای نسل‌های آینده موردتوجه بیشتری قرار دارد و درواقع حالت ایده‌آل آن در نزد همگان پررنگ‌تر از انتقادهای مطرح‌شده به توسعه پایدار است.

4 . Bertges
5 . Brown
6 . Williams & Millington

1 . Development
2 . Chen
3 . Sustainable Development

و ورزشکاران) در رأس هرم، تشکیل شده است (۵).
صورت‌های مختلف ورزش، هر کدام در مرتبه خود دارای جایگاه خاصی هستند و برای توسعه ورزش توسعه همه طبقات آن ضروری است.

احتمالاً اشاره به زندگی سالم به عنوان یکی از اهداف کلان و اصلی توسعه پایدار، با توسعه ورزش معنا می‌یابد و این مهم در ارتباط با توسعه ورزش و رفتن به سوی توسعه پایدار در ایران نیز استثنا نیست؛ هرچند در ارتباط با توسعه حیطه‌های مختلف ورزش در ایران، تحقیقات بی‌شماری به ثبت رسیده است اما در ارتباط با ورزش و نقش آن بر توسعه و توسعه پایدار مطالعات زیادی به ثبت نرسیده است. از محدود مطالعاتی که مستقیم به بحث توسعه پایدار از طریق ورزش می‌پردازد می‌توان به مطالعه هژبری و همکاران (۱۳۹۸) با هدف بررسی توسعه پایدار از طریق ورزش، تحلیلی بر دستور کار ۲۰۳۰ سازمان ملل داشتند؛ آن‌ها اذعان داشتند از بین هدف کلان توسعه پایدار، نقش مستقیم ورزش در دستیابی به شش هدف کلان توسعه پایدار به خوبی نمایان است. هدف سوم، سلامت و تندرستی، هدف چهارم، آموزش کیفی برای همه، هدف پنجم، تساوی جنسیتی، هدف هشتم، رشد اقتصادی، هدف یازدهم، شهرها و جوامع پایدار و هدف شانزدهم، صلح، عدالت و مؤسسات قوی، اهداف مورد ذکر هستند. همچنین پژوهشگران اذعان داشتند که ورزش می‌تواند نقش قابل توجه و مستقیمی در دستیابی به برخی اهداف توسعه پایدار داشته باشد (۱۱)؛ نیک شعار (۱۳۸۷) به نقش ورزش در توسعه صلح جهانی پرداخت و اذعان داشت که ورزش به واسطه ظرفیت جهانی آن راه میان‌بر توسعه انسانی است و می‌تواند به ارزش‌های مثبتی که در جهت توسعه جهانی، گسترش کار جمعی و نزدیکی جوامع به یکدیگر به کار

تصویب دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار که توسط همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۵ انجام گردید گواه این ادعا است. این دستور طرحی مشترک برای رفاه مردم و کره زمین در حال حاضر و آینده ارائه می‌دهد (۴۲). در قلب آن هفده هدف توسعه پایدار^۱ قرار دارد که یک فراخوان فوری برای اقدام همه کشورها - توسعه یافته و در حال توسعه - در یک مشارکت جهانی است. یکی از حیطه‌هایی که همواره در بحث‌های توسعه پایدار مطرح می‌گردد ورزش^۲ است. در اهداف هفده‌گانه کلان مطرح شده توسط سازمان ملل، هدف کلان سوم، اشاره به زندگی سالم و ارتقاء رفاه دارد؛ احتمالاً بهترین وسیله برای دستیابی به این هدف، ورزش و فعالیت بدنی باشد. ورزش این پدیده اجتماعی عصر حاضر یکی از اموری است که به عناوین مختلف در جهان مطرح شده و گروه‌های زیادی به اشکال گوناگون با آن سروکار دارند. روز به روز بر محبوبیت ورزش، نزد جهانیان افزوده می‌شود و میلیون‌ها نفر در سراسر جهان را در هر سنی درگیر خود می‌کند (۲۵). ورزش نقش و هویت منحصر به فردی در اکثر جوامع دارد (۴۱، ۳۷) و در شکل‌های مختلف خود بخشی از حیات روزمره بسیاری از مردم است (۳۳). امروزه ورزش تبدیل به یکی از بزرگ‌ترین صنایع در دنیا شده است (۴۳).

برای توسعه صنعت ورزش مدل‌های سلسله مراتبی فراوانی ارائه شده که به درک چگونگی توسعه ورزش کمک کرده‌اند (۶). ساختار توسعه ورزش در ایران مانند اکثر ساختارهای مطرح دیگر به صورت هرم و از چهار حوزه اصلی ورزش تربیتی^۳ (ورزش مدارس و دانشگاه) در قاعده، پس از آن به ترتیب ورزش همگانی^۴ (فعالیت جسمانی بدون محدودیت برای همه)، سپس ورزش درمانی^۵ (ورزش مدال - آور ملی) و در نهایت ورزش حرفه‌ای^۶ (درآمدزایی باشگاه‌ها

4 . All for Sport
5 . Championship Sport
6 . Professional Sport

1 . SDGs
2 . Sport
3 . Educational Sport

گرفته می‌شوند، اضافه شود (۱۰)؛ مرادی و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان فرهنگی و اجتماعی پرداختند. پژوهشگران نشان دادند که ورزش و مسابقات ورزشی نقش مهمی در شناخت مشارکت و تشریک‌مساعی بین افراد، مسئولیت‌پذیری و بروز استعدادهای اجتماعی، تحکیم ارتباطات اجتماعی، تقویت همبستگی و مشارکت اجتماعی، ارتقاء سلامت روانی و جسمی، پرورش اخلاق انسانی و اجتماعی، تقویت و ارتقاء سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و انسانی، گسترش روابط بین‌الملل و ارتباطات میان فرهنگی، تقویت تفاهم و توسعه صلح دارد (۹)؛ شریعتی و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی نقش ورزش در توسعه روابط خارجی کشورهای اقتصاد نوظهور، پرداختند. مشخص گردید که کشورهای دارای اقتصاد نوظهور (برزیل، روسیه، هند و چین) با ارائه برنامه‌ای جامع و در قالب استفاده از ورزشکاران، مربیان، داوران و حتی ورزش دانشجویان به دنبال تحقق اهداف کلان سیاسی خود در بستر ورزش هستند؛ حال آنکه تصمیم‌گیران جمهوری اسلامی ایران از ورزش به‌عنوان پدیده‌ای صرفاً برای سرگرمی و تفریح از فضای ورزش جهان بسنده کرده‌اند (۴). ایجاد و مدیریت کارآمد یک کسب‌وکار پایدار باید دارای سطوح بالایی از ارزش‌های اجتماعی و مدنی باشند و نگرش مثبت نسبت به پایداری داشته باشند (۴۵). برنامه‌های عملی مشخص و قابل‌توجهی از جمله تقویت عضویت، راه‌اندازی برنامه مربیگری می‌تواند منجر به توسعه درآمدزایی در ورزش گردد (۴۶)، ازاین‌رو فعالیت پایدار نخبگان ورزشی می‌تواند منجر به اهداف موردتوافق بین‌المللی اجتماعی و جهانی گردد (۴۷). لذا باید توجه داشت توسعه تصمیمات شغلی تقویت شود تا منفعت شخصی و حرفه‌ای ورزش به دست آید (۴۸).

یک خلاصه اساسی که با بررسی ادبیات ذکرشده قابل تشخیص است نبود هیچ الگوی معینی برای تأثیر نقش

ورزش بر توسعه پایدار در ایران است. این مسئله می‌تواند یک خلاصه دانش قابل‌ذکر در این حوزه باشد که نیازمند بررسی است. با توجه به معنای حیطه‌های مختلف ورزش به نظر می‌رسد ورزش و فعالیت‌بدنی می‌تواند نقش بسیار پررنگی در توسعه پایدار ایجاد نماید. در سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت‌بدنی و ورزش، ورزش تربیتی این‌گونه تعریف شده است: «ورزشی است که از طریق آن فرد در قالب خانواده و نهادهای رسمی آموزشی، به‌صورت آگاهانه در دوره‌های خاص، مهارت‌های ورزشی را فرامی‌گیرد (۱)؛ به‌گونه‌ای که به نقش و ارزش فرآیند در سلامت جسمی و روحی و موفقیت در زندگی نیز پی‌برد»؛ یا ورزش همگانی که با ایجاد نشاط، شادابی و سلامت در سطح جوامع مختلف پیگیری می‌شود (۳) و منجر به مشارکت گسترده همه مردم در فعالیت‌بدنی می‌گردد و محدود به سن خاصی نیست (۳۴)؛ یا ورزش قهرمانی که عبارت است از ورزش‌های رقابتی و سازمان‌یافته‌ای که ورزشکاران ماهر در آن شرکت می‌کنند و اوج عملکرد نیز با شاخص پیروزی شناخته می‌شود (۱)؛ و همچنین ورزش حرفه‌ای که یک نوع تجارت ورزشی است که در آن بر جذب ورزشکاران بسیار ماهر تأکید می‌شود (۳۲) و ویژگی اصلی آن ایجاد رونق است (۳۰)، همگی توصیف‌کننده جنبه‌های مختلف ورزش هستند. بررسی ورزش ایران از این ابعاد به‌خوبی نشان‌دهنده تأثیر آن بر توسعه پایدار است. ازاین‌رو در این مطالعه تلاش شد تا با بررسی حیطه‌های مختلف ورزش ایران، مدل بر ساخت نقش ورزش در توسعه پایدار ایران طراحی گردد.

ما در جهانی زندگی می‌کنیم که با محدودیت منابع روبرو هستیم. بنابراین یکی از مهم‌ترین چالش‌های قرن بیست و یکم دستیابی به توسعه پایدار است. از دهه ۷۰ میلادی تاکنون تلاش‌های زیادی برای مفهوم‌سازی توسعه پایدار و اجرای آن در سطح جهانی شده است. سپس در اواخر دهه ۹۰ تلاش برای دستیابی به رفاه از طریق توسعه

پایدار انجام شد و بنابراین در گزارش توسعه بشر ایده توسعه پایدار با توسعه انسانی آمیخته شد.

در هر کشوری سرمایه‌های مختلف اجتماعی، انسانی، اقتصادی و طبیعی وجود دارد که مجموعه این سرمایه‌ها لازمه دستیابی به توسعه پایدار است. در راستای اجرای توسعه پایدار تلاش‌های زیادی انجام شده است. سازمان ملل نیز فعالیت جدی خود را در این زمینه از سال ۲۰۰۰ آغاز نمود. به نظر می‌رسد یکی از مواردی که در ارتباط با توسعه پایدار کمتر مورد توجه قرار گرفته است نقش ورزش و تأثیرگذاری آن بر توسعه پایدار است. مسئله اصلی در انجام پژوهش حاضر تبیین مؤلفه‌های مؤثر بر ورزش ایران با رویکرد توسعه پایدار است، چراکه در حوزه ورزش ایران رویکرد توسعه پایدار به ورزش وجود نداشته و توسعه به صورت مقطعی و در بخش‌های غیر اولویت‌دار گاهی صورت پذیرفته است.

علی‌رغم اهمیت موضوع تدوین مدلی برای تعیین نقش ورزش بر توسعه پایدار، تاکنون مطالعه‌ای در این ارتباط انجام نشده است و تحقیق حاضر به دنبال پرداختن به این خلأ علمی است. این مطالعه به دلایل متعدد قابل توجه است و با مطالعات موازی این حوزه تفاوت دارد. این مطالعه احتمالاً اولین مطالعه‌ای است که به بررسی تأثیر حیطه‌های مختلف ورزش و نقش آن بر توسعه پایدار ایران می‌پردازد، همچنین این مطالعه می‌تواند به توسعه ادبیات و مبانی نظری تحقیقات آتی در زمینه نقش ورزش بر توسعه و توسعه پایدار کمک نماید. به نظر می‌رسد در صورت عملیاتی شدن این پژوهش، هیئت دولت، مخصوصاً معاونت ریاست جمهوری و معاونت‌های فرهنگ و اجتماعی وزارتخانه‌های مختلف و تمام مدیران سازمان‌های ورزشی در چهار حیطه اصلی بتوانند از نتایج آن استفاده نمایند. بر این اساس هدف اصلی مطالعه حاضر ارائه مدل بر ساخت

نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران و اینکه مؤلفه‌های مدل شامل چه مواردی است؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی است. در پژوهش حاضر از آن جهت که به دنبال کشف مفاهیم جدید هستیم، از منظر ماهیت؛ اکتشافی - بنیادی، از منظر رویکرد؛ استقرایی، از منظر پارادایمی؛ پارادایم تفسیری - بر ساختی، از منظر استراتژی؛ نظریه داده بنیاد با رویکرد ساخت‌گرا و از منظر هدف؛ تبیین و مدل‌سازی است. در این پژوهش به منظور نظریه‌سازی از رویکرد ساخت‌گرا در نظریه مبنایی یا داده بنیاد، که چارمز (۲۰۱۴) ارائه کرده است (۲۰)، استفاده گردید. این طرح اشاره به دیدگاه چارمز (۲۰۰۰) دارد که نوعی موضع فلسفی است (۱۷).

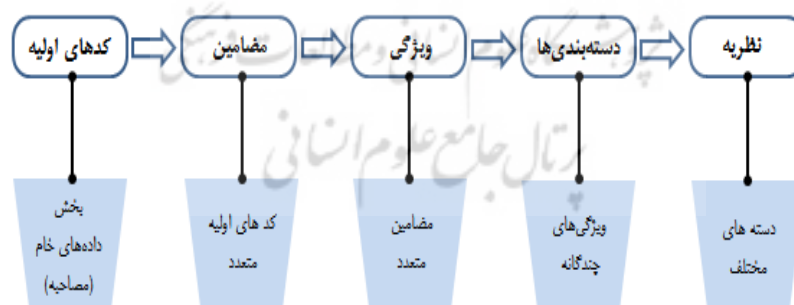
تئوری مبتنی بر ساخت‌گرایانه محققان را به سمت این سوق می‌دهد که روی آنچه در زمینه تحقیق اتفاق می‌افتد تمرکز کنند، تکرار می‌کند که محققان بخشی از آن هستند، انعطاف‌پذیر باشند و از رویدادهای تجربی پیروی کنند (۲۲). گونه جمعی ساختی معترف است که دسته‌های مرتبط داده‌ها، مفاهیم و سطوح مختلف تجزیه و تحلیل از تعامل پژوهشگر با داده‌ها و سؤال‌هایی که وی درباره داده‌ها مطرح می‌کند به وجود می‌آیند (۱۹). سنت عمل‌گرایی در ساخت‌گرایان بسیار مشهود است (۲۳). همچنین دیدگاه معرفت‌شناختی رویکرد ساخت‌گرا به این اشاره دارد که این روش ادعای کشف یک و فقط یک واقعیت مطلق را ندارد و در عوض به کشف نسخه‌ای از واقعیت معتقد است که در نتیجه تعامل پژوهشگر و داده‌ها به دست می‌آید (۲۱). در رویکرد ساخت‌گرا تأکید بیشتری هست که محقق باید یک کاشف باشد (۱۸).

داده‌های پژوهش از طریق نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته با خبرگان حوزه ورزش، توسعه و توسعه پایدار جمع‌آوری شد. شمار مشارکت‌کنندگان در پژوهش با استفاده از شاخص اشباع نظری به ۱۹ نفر رسید. ویژگی‌ها و مشخصات دموگرافیک شرکت‌کنندگان، معیارهای انتخاب مشارکت‌کنندگان و مباحث موجود در مصاحبه‌ها در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک، ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان و معیارهای ورود به مطالعه

مشخصات دموگرافیک								
حوزه فعالیت	تعداد (نفر)	رشته تحصیلی	تعداد (نفر)	تحصیلات	تعداد (نفر)	سن	تعداد (نفر)	محل زندگی
اجرایی	۸	مدیریت ورزشی	۹	ارشد	۵	۴۰ تا ۵۰	۸	تهران
دانشگاهی	۱۱	سایر (توسعه)	۱۰	دکتر	۱۴	بالای ۵۰	۱۱	اصفهان
معیارهای انتخاب مشارکت‌کنندگان								
مباحث موجود در مصاحبه‌ها								
۱- افراد آشنا با ادبیات توسعه پایدار و ورزش	۱- توسعه از طریق ورزش		۴- ورزش همگانی و توسعه		خراسان رضوی		۳	
۲- دارا بودن حداقل ۳ مقاله علمی پژوهشی یا یک کتاب	۲- توسعه پایدار با ورزش		۵- ورزش قهرمانی و توسعه		مازندران		۲	
در زمینه توسعه ورزش و یا توسعه پایدار	۳- ورزش تربیتی و توسعه		۶- ورزش حرفه‌ای و توسعه		گیلان		۱	

در این مطالعه، داده‌ها بر اساس نظریه زمینه‌ای و با رویکرد ساختگرا (۱۸) مورد کدگذاری و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. چهار فرآیند همپوش در تحلیل ساخت‌گرای نظریه داده بنیاد عبارت‌اند از: کدگذاری اولیه، کدگذاری متمرکز شده، کدگذار محوری و کدگذاری نظری (۱۸). به صورت کلی فرآیند کد نویسی داده‌ها از کدگذاری اولیه تا ساخت نظریه، به شرح شکل ۱ است.

شکل ۱. فرآیند کدگذاری تا رسیدن به نظریه از طریق رویکرد ساخت‌گرا (۴۴)

تحلیل‌ها از روش گوبا و لینکلن (۱۹۹۴) با نام موثق بودن^۲ که در ارتباط با مطالعات کیفی است (۲۹)، استفاده گردید.

در این مطالعه به منظور تأیید نتایج و استحکام، دقت تحقیق و برای مشروعیت بخشی و صحت‌گذاری بر یافته‌ها و

از این رو، چهار شاخص مقبولیت، اعتماد، تأییدپذیری و انتقال‌پذیری^۱ برای قوام و استحکام داده‌های کیفی مورد استفاده قرار گرفت. در پایان نمونه‌ای از روش

جدول ۲. نمونه‌ای از کدگذاری در رویکرد ساخت‌گرا

نمونه‌ای از کدگذاری اولیه، متمرکز شده و محوری				
کدگذاری محوری	کدگذاری متمرکز شده	کدگذاری اولیه		متن مصاحبه
		مقوله‌ها	گزاره‌ها و برجسب‌زنی (مفاهیم اولیه)	
نقش‌های ورزش	تغییرات اجتماعی	- تربیت نیرو با ورزش	-	مردم ما به قدری در خود فرو رفته‌اند که به تنها چیزی که فکر نمی‌کنند سلامت جسم و جان و شادی و نشاط فردی و اجتماعی است. ورزش و تربیت بدنی مقوله‌ای نشاط‌آور برای عموم مردم است.
		- پیشگیری از انحرافات	- نشاط‌آوری عمومی ورزش	اگر مسئولان دستگاه‌های اجرایی عقل سالم را در بدن سالم عامل اصلی بهره‌وری و توسعه بدانند با استفاده از این اختیار، انقلابی در تربیت بدنی ایجاد می‌شود.
		- ایجاد نشاط	- عقل سالم	فهم و درک، مهارت و خلاقیت، کارآفرینی و بهره‌وری، توانمندی و ظرفیت‌های ذهنی، تحقیق و پژوهش، جسارت و اعتماد به نفس، آینده‌نگری و برنامه‌ریزی و بلوغ فکری و نیروسازی از طریق ورزش
		-	- بهره‌وری و توسعه	مردم ما به قدری در خود فرو رفته‌اند که به تنها چیزی که فکر نمی‌کنند سلامت جسم و جان و شادی و نشاط فردی و اجتماعی است. ورزش و تربیت بدنی مقوله‌ای نشاط‌آور برای عموم مردم است.
		-	- انقلاب در تربیت بدنی	اگر مسئولان دستگاه‌های اجرایی عقل سالم را در بدن سالم عامل اصلی بهره‌وری و توسعه بدانند با استفاده از این اختیار، انقلابی در تربیت بدنی ایجاد می‌شود.
		-	- مهارت و خلاقیت	فهم و درک، مهارت و خلاقیت، کارآفرینی و بهره‌وری، توانمندی و ظرفیت‌های ذهنی، تحقیق و پژوهش، جسارت و اعتماد به نفس، آینده‌نگری و برنامه‌ریزی و بلوغ فکری و نیروسازی از طریق ورزش
		-	- کارآفرینی و بهره‌مندی	مردم ما به قدری در خود فرو رفته‌اند که به تنها چیزی که فکر نمی‌کنند سلامت جسم و جان و شادی و نشاط فردی و اجتماعی است. ورزش و تربیت بدنی مقوله‌ای نشاط‌آور برای عموم مردم است.
		-	- ظرفیت‌های ذهنی	اگر مسئولان دستگاه‌های اجرایی عقل سالم را در بدن سالم عامل اصلی بهره‌وری و توسعه بدانند با استفاده از این اختیار، انقلابی در تربیت بدنی ایجاد می‌شود.
		-	- آینده‌نگری و برنامه‌ریزی	فهم و درک، مهارت و خلاقیت، کارآفرینی و بهره‌وری، توانمندی و ظرفیت‌های ذهنی، تحقیق و پژوهش، جسارت و اعتماد به نفس، آینده‌نگری و برنامه‌ریزی و بلوغ فکری و نیروسازی از طریق ورزش
		-	- بلوغ فکری	مردم ما به قدری در خود فرو رفته‌اند که به تنها چیزی که فکر نمی‌کنند سلامت جسم و جان و شادی و نشاط فردی و اجتماعی است. ورزش و تربیت بدنی مقوله‌ای نشاط‌آور برای عموم مردم است.
		-	- نیروسازی از طریق ورزش	اگر مسئولان دستگاه‌های اجرایی عقل سالم را در بدن سالم عامل اصلی بهره‌وری و توسعه بدانند با استفاده از این اختیار، انقلابی در تربیت بدنی ایجاد می‌شود.
		-	- جلوگیری از انحرافات و مفسد با ورزش	فهم و درک، مهارت و خلاقیت، کارآفرینی و بهره‌وری، توانمندی و ظرفیت‌های ذهنی، تحقیق و پژوهش، جسارت و اعتماد به نفس، آینده‌نگری و برنامه‌ریزی و بلوغ فکری و نیروسازی از طریق ورزش
		-	- صرفه‌جویی در هزینه‌های کلان کشور	مردم ما به قدری در خود فرو رفته‌اند که به تنها چیزی که فکر نمی‌کنند سلامت جسم و جان و شادی و نشاط فردی و اجتماعی است. ورزش و تربیت بدنی مقوله‌ای نشاط‌آور برای عموم مردم است.
		-	-	اگر مسئولان دستگاه‌های اجرایی عقل سالم را در بدن سالم عامل اصلی بهره‌وری و توسعه بدانند با استفاده از این اختیار، انقلابی در تربیت بدنی ایجاد می‌شود.

یافته‌های پژوهش

ورزش، توسعه‌دهندگان، توسعه‌ها، آموزش‌دهندگان، ملزومات، توسعه انسانی و پایداری شهرها طبقه‌بندی شدند. بدین صورت که بعد از حدود ۷۱۵ جمله پیاده‌سازی شده از مصاحبه‌ها، بعد از حذف موارد تکراری و غیر مرتبط، تعداد ۴۲۷ مفهوم اولیه و مقوله در کدگذاری اولیه توسط

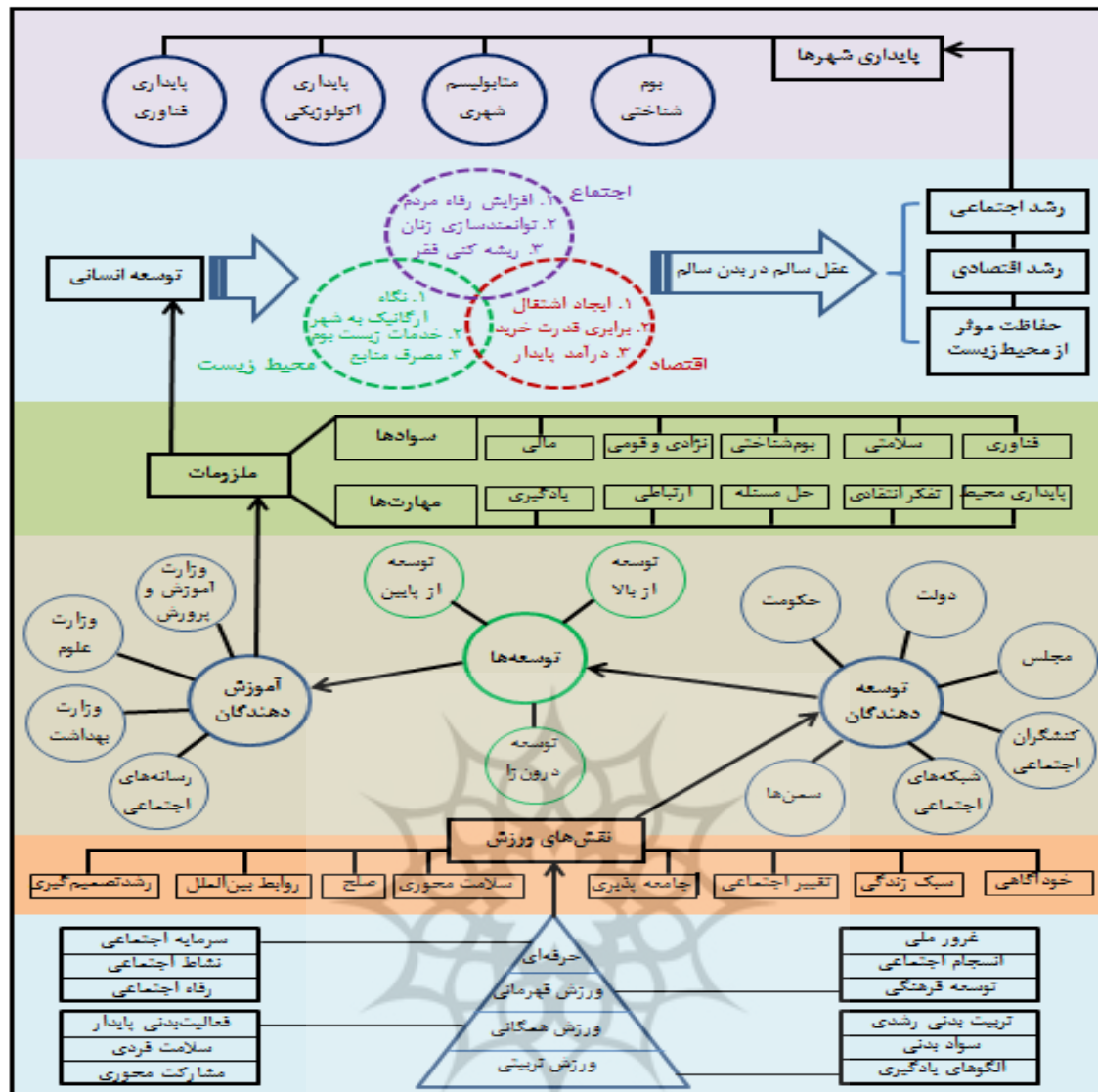
بر اساس ماهیت غیرخطی تحقیقات کیفی، فرآیند کدگذاری چندین بار تکرار گردید و در نهایت طبقات و مقوله‌های کامل و جامعی ایجاد شد. عوامل شناسایی شده از مصاحبه‌ها در هشت دسته اصلی هرم ورزش، نقش‌های

پژوهشگران شناسایی و نشانه‌گذاری شد؛ سپس، در مطرح‌شده در قسمت روش‌شناسی و همچنین نمونه کدگذاری متمرکز شده، ۳۴ کد به دست آمد و در نهایت در هشت کدمحوری، ارائه گردید. بر اساس رویه‌های کدگذاری ارائه‌شده در بالا، مقوله‌های فرعی و اصلی مدل به شرح جدول ۳ ارائه می‌گردد.

جدول ۳. مقوله‌های فرعی و اصلی مدل نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
هرم ورزش	ورزش تربیتی - ورزش همگانی - ورزش قهرمانی - ورزش حرفه‌ای
نقش‌های ورزش	خودآگاهی - سبک زندگی - تغییر اجتماعی - جامعه‌پذیری - سلامت‌محوری - صلح - روابط بین‌الملل - رشد تصمیم‌گیری
توسعه‌دهندگان	حکومت - دولت - مجلس - کنشگران اجتماعی - شبکه‌های اجتماعی - سمن‌ها
توسعه‌ها	توسعه از بالا - توسعه از پایین - توسعه درون‌زا
آموزش‌دهندگان	وزارت آموزش و پرورش - وزارت علوم - وزارت بهداشت - رسانه‌های اجتماعی
ملزومات	سوادها - مهارت‌ها
توسعه انسانی	رشد اجتماعی - رشد اقتصادی - حفاظت مؤثر از محیط‌زیست
پایداری شهرها	بوم‌شناختی - متابولیست شهری - پایداری اکولوژیکی - پایداری فناوری

پس از واکاوی در مقوله‌های مربوط به نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران، مدل نهایی تحقیق بدین صورت ارائه شد. حیطه‌های مختلف ورزش، می‌توانند بر اساس نقش‌های معین، از طریق توسعه‌دهندگان و آموزش‌دهندگان، با استفاده از ملزوماتی مانند انواع سواد و مهارت‌های گوناگون، ابتدا به توسعه انسانی و در نهایت پایداری شهرها، کمک شایانی نمایند. شکل ۲، مدل بر ساخت نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران را نشان می‌دهد.

شکل ۲. مدل برساخت نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از مطالعه حاضر ارائه یک مدل برای مشخص نمودن نقش ورزش در توسعه پایدار ایران مبتنی بر نظریه برساخت‌گرایی بود. نظریه برساخت ارائه‌شده در این قسمت از تحقیق دارای نوآوری قابل‌ملاحظه‌ای در شرح نظری برای مشخص نمودن نقش ورزش در توسعه پایدار ایران است. البته همان‌طور که چارمز (۲۰۰۶) به‌عنوان بنیان‌گذار رویکرد ساخت‌گرا اذعان داشت این رویکرد به‌طور صریح فرض می‌دارد که هر شرح نظری باید پرتنه تفسیری را از جهان مورد مطالعه ارائه دهد و در ادامه این مبحث می‌افزاید

پایداری پایه و اساس چارچوب جهان پیشرو امروزی برای همکاری‌هاست. همچنین توسعه پایدار مفهومی است که برای هشدار نسبت به پیامدهای منفی زیست‌محیطی، رشد اقتصادی و جهانی‌شدن ظاهر شد و سعی در یافتن راه‌حل‌های ممکن برای مشکلات ناشی از صنعتی شدن و افزایش جمعیت داشت اما چگونه می‌توان به توسعه پایدار از طریق ورزش دست یافت؟ سعی شد در این مطالعه، به این سؤال پاسخ داده شود.

که البته قرار هم نیست، تصویری کاملاً دقیق را از آن ارائه دهد (۱۸).

احتمالاً این پژوهش نیز که با رویکرد ساخت‌گرا صورت پذیرفته است از این قاعده مستثنا نیست. در ادامه این قسمت از پژوهش به بررسی ابعاد اصلی مدل حاضر از پایین به بالا پرداخته می‌شود.

همان‌طور که در مدل نقش ورزش در توسعه پایدار مشخص است، این مدل از هشت طبقه مجزا تشکیل شده است. در طبقه زیرین ورزش بر اساس ساختار موجود ورزش ایران در چهار حیطه؛ ورزش تربیتی، همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای معرفی گردیده است و نگارندگان معتقدند که هر حیطه از ورزش به‌صورت مجزا می‌تواند بر توسعه پایدار ایران تأثیرگذار باشد. بر همین اساس متناسب با این حیطه‌های چهارگانه تخصصی نقش‌هایی برای ورزش در نظر گرفته شد که در طبقه بعدی جای دارند. به‌عنوان مثال نقش‌های مانند صلح و یا روابط بین‌الملل مبتنی بر ورزش قهرمانی و حرفه‌ای ارائه شدند، همچنین نقش‌هایی مانند سبک زندگی و سلامت‌محوری بر اساس اهداف نهایی ورزش همگانی ارائه شدند. نقش‌های دیگری مانند خودآگاهی، تغییر اجتماعی و جامعه‌پذیری نیز از قاعده مستثنا نیستند و بر اساس حیطه‌ها مختلف ورزش چنین نقش‌سازیهایی از نظر مشارکت‌کنندگان در این مطالعه ارائه شد.

یکی از نشانه‌های خیلی قوی در بحث نقش‌های ورزش، نقش رشد تصمیم‌گیری است؛ به نظر می‌رسد این نقش از ابتدا و در ورزش تربیتی می‌تواند مورد توجه ویژه قرار گیرد و تا بالاترین حد ورزش، یعنی ورزش حرفه‌ای، در معرض توسعه قرار گیرد. تصمیم‌گیری‌ها نقش مهمی در زندگی دارند و گاهی به‌طور کلی مسیر زندگی افراد را تغییر می‌دهند ولی وسواس بیش‌ازحد و تعلل نیز مانع از تصمیم‌گیری سریع و صحیح می‌شود. به نظر می‌رسد

ورزش و فعالیت‌بدنی در غالب‌های مختلف منجر به رشد تصمیم‌گیری خواهد شد. همان‌طور که در رأس مدل ارائه شده اشاره به توسعه انسانی شده است و از شاخص‌های آن نیز می‌توان به رشد اجتماعی و رشد اقتصادی اشاره نمود احتمالاً رشد تصمیم‌گیری افراد جامعه، که می‌تواند از سنین پایین‌تر و حتی بعدها مبتنی بر ماهیت ورزش و فعالیت‌بدنی کسب شود، می‌تواند در توسعه پایدار یک جامعه کمک نماید. یک پیشنهاد کاربردی که می‌توان متناسب با این قسمت از بحث ارائه داد تفاوت قائل شدن میان تصمیم‌های کوچک و بزرگ است. زیرا تصمیم‌های کوچک و بزرگ یکسان نیستند. پس بر اساس اهمیت هر تصمیم، باید به‌اندازه‌ای که لازم است به آن توجه نمود و برای آن وقت گذاشت. ورزش در شکل‌های مختلفش بارها و بارها یک فرد را در معرض چنین تصمیم‌گیری‌هایی قرار می‌دهد. پس می‌توان اذعان نمود که رشد تصمیم‌گیری که از طریق ورزش می‌تواند منجر به توسعه انسانی و در نهایت توسعه پایدار گردد.

طبقه بعدی مدل به توسعه‌دهندگان اشاره دارد؛ این توسعه‌دهندگان باید شرایط لازم را برای توسعه پایدار ایران بر اساس حیطه‌های چهارگانه ورزش و نقش‌های تعریف شده فراهم آورند. این توسعه‌دهندگان یا ذینفعان اصلی در این مسئله هر کدام به نحوی خاص می‌توانند در این فرآیند نقش پررنگی ایفاء کنند. به طور مثال بازیگر اصلی حکومت؛ می‌تواند صداوسیما باشد، بازیگر اصلی دولت؛ وزارت ورزش و جوانان است، بازیگر اصلی مجلس؛ کمیسیون ورزش است. در مورد کنشگران اجتماعی نمی‌توان بازیگر خاصی معرفی نمود؛ زیرا کنش اجتماعی سلول بنیادین جامعه‌شناسی و همان رفتار نیت‌مند است که افراد در جامعه نسبت به هم دارند (۲۸). کنشگر نیز عمل‌عامل، فعال و عمل‌کننده معنی شده است (۴۰). بنابراین هر فرد، چهره، شهروند و شخصیت حقیقی که با عمل خود در جامعه خواهان تغییر و تحول

است در دسته کنشگران اجتماعی قرار می‌گیرد. پس همان‌طور که مطرح شد نمی‌توان در این دسته به بازیگر خاصی اشاره نمود. در ارتباط با شبکه‌های اجتماعی در حال حاضر با توجه به فراگیری اینستاگرام و واتساپ در ایران و استفاده اکثر افراد از آن‌ها، می‌توانند بازیگران اصلی این بخش باشند که به‌طور خاص می‌توانند در اختیار کنشگران اجتماعی یا دیگر ذینفعان برای بست توسعه پایدار قرار گیرند. در ارتباط با سمن‌ها یا سازمان‌های مردم‌نهاد نیز نمی‌توان بازیگر خاصی را معرفی نمود اما مؤسسات و انجمن‌های خیریه ورزش‌یار بسیاری هستند که می‌توانند در تبدیل نقش‌های ورزش به توسعه پایدار نقش مهم را به عهده بگیرند. اکثر این ذینفعان چون از قدرت بالای تصمیم‌گیری و حتی قانون‌گذاری برخوردار هستند می‌توانند به توسعه انسانی و رشد اجتماعی، اقتصادی و حفاظت مؤثر از محیط‌زیست کمک شایانی نمایند.

توسعه‌دهندگان برای تبدیل نقش‌های مختلف ورزش به توسعه پایدار ایران، باید سبک‌های استاندارد و خاصی را انتخاب نمایند. در طبقه بعد این به الگوهای استاندارد که توسط مشارکت‌کنندگان این مطالعه معرفی شده بودند اشاره شده است. با توجه به ماهیت و نوع مأموریت هر کدام از بازیگران اصلی مطمئناً انتخاب یک الگو برای رسیدن به توسعه، امکان‌پذیر نیست. توسعه از بالا درواقع تغییرات ساختاری است که در چهارچوب وضعیت موجود به‌وسیله‌ی نخبگان اقتصادی سیاسی - مذهبی و حکومتی اعمال می‌شود (۷). این الگو از توسعه می‌تواند مورد استفاده دولت و مجلس قرار گیرد. یا توسعه از پایین اشاره به تحولات بنیادی دارد که ساختارهای اجتماعی را دگرگون می‌کند. معمولاً این توسعه با انقلاب همراه است و توده‌های مردم در آن مشارکت می‌کنند (۷). این الگو می‌تواند مورد استفاده حکومت قرار گیرد. همچنین توسعه درون‌زا دارای الگو با جهت‌گیری داخلی است در این رهیافت توسعه تمامی

امکانات داخلی با توجه به اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی در چارچوب شرایط تاریخی در نظر گرفته می‌شود و به‌سوی گسترش فعالیت درونی جامعه به کار گرفته می‌شود (۷). این الگو می‌تواند مورد توجه همه بازیگران قرار گیرد. الگوهای استاندارد دیگری نیز برای توسعه وجود دارد که مشارکت‌کنندگان این مطالعه با توجه به ماهیت ورزش و توسعه پایدار، تأکید بر الگوهای نامبرده داشتند.

توسعه‌دهندگان برای اینکه بتوانند با استفاده از الگوهای انتخابی، نقش ورزش را در توسعه پایدار به اثبات برسانند نیاز به آموزش جامعه دارند. در طبقه بعد به مؤلفه آموزش‌دهندگان پرداخته شده است. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم می‌توانند نقش خیلی پررنگی در حیطه‌های مختلف ورزش مخصوصاً قاعده هرم توسعه ورزش ایران، یعنی ورزش تربیتی، داشته باشند. این دو بازیگر می‌توانند تأثیر بسیار زیادی در آموزش نقش‌های مربوط به ورزش معرفی شده در طبقه دوم داشته باشند و کمک شایانی به توسعه‌دهندگان نمایند. همچنین وزارت بهداشت و درمان می‌تواند بر اساس ماهیت ورزش همگانی و یا تربیتی، تأثیر بسیار زیادی بر نقش‌های سبک زندگی و سلامت‌محوری ایفاء کند. یکی دیگر از آموزش‌دهندگان اصلی رسانه‌های اجتماعی است. این بخش هم می‌تواند شامل رسانه‌های جمعی مانند رادیو، تلویزیون و روزنامه باشد و هم می‌تواند از شبکه‌ها و پلتفرم‌های اجتماعی مانند فیسبوک، یوتوب، توئیتر، اینستاگرام و یا حتی پیام‌رسان‌هایی با قابلیت‌های اشتراک‌گذاری مطالب مانند تلگرام و واتساپ باشد. به‌رحال نقش پررنگ رسانه‌های اجتماعی در جامعه امروزی در تمام امور بر کسی پوشیده نیست. می‌توان اذعان نمود که بازیگران اصلی یا توسعه‌دهندگانی که پیش‌تر به آن‌ها اشاره گردید می‌توانند از آموزش‌دهندگان این طبقه مخصوصاً شبکه‌های اجتماعی

نهایت استفاده را، در رسیدن به هدف نهایی که در این مسئله، مشخص نمودن نقش ورزش در توسعه پایدار ایران است، انجام دهند.

توسعه‌دهندگان و آموزش‌دهندگان نیاز دارند تا از طریق ملزوماتی، نقش‌های مختلف ورزش در این مدل را به توسعه انسانی برسانند. طبقه بعدی مدل اشاره به ملزومات دارد. این ملزومات موردنظر، در دو دسته سوادها و مهارت‌ها ارائه گردیدند. بدون شک افراد جامعه از طریق بالابردن مهارت خود و متکی به سوادهای موردنیاز در هزاره جدید می‌توانند گام بزرگی در جهت توسعه خود، پایداری محل سکونت خود و درنهایت توسعه پایدار داشته باشند. همان‌طور که پیش‌ازاین ذکر شد، ورزش و فعالیت بدنی در غالب‌های مختلف و نقش‌هایی می‌تواند به اجرای موفق این چرخه کمک نماید. هر کدام از آموزش‌دهندگان طبقه قبل می‌توانند به نحوی از طریق نهادهای سازی سوادها و مهارت‌ها در توسعه پایدار ایران نقش خود را ایفا نموده و یاریگر توسعه‌دهندگان باشند. بازیگری مانند وزارت آموزش و پرورش می‌تواند نقش مستقیمی در سوادهای فناوری، سلامتی، نژادی و قومی، همچنین مهارت یادگیری، از طریق ورزش ایفاء نماید. وزارت علوم نیز در نهادهای کردن سوادهای مالی، بوم‌شناختی و سلامتی، همچنین مهارت‌های ارتباطی، حل مسئله، تفکر انتقادی و پایداری محیط گام‌های بزرگی از طریق فعالیت‌های مختلف ورزشی بردارد. همچنین وزارت بهداشت و درمان می‌تواند مروج سواد سلامتی و مهارت پایداری محیط با فعالیت بدنی پایدار گردد. از سوی دیگر تمام توسعه‌دهندگان می‌توانند از طریق رسانه‌های اجتماعی در غالب یک آموزش‌دهنده، نقش پررنگی در نهادهای کردن تمام سوادها و مهارت‌های موجود از طریق ورزش در این طبقه باشند و از نقش پررنگ رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان یک فرصت خارجی استفاده نمایند. می‌توان اذعان نمود که توسعه‌دهندگان با انتخاب

شیوه مناسب از بین الگوهای استاندارد توسعه، از طریق مأموریت وجودی آموزش‌دهندگان، با استفاده از این ملزومات، مقدمات توسعه انسانی را فراهم آورند.

طبقه بعد، اشاره به توسعه انسانی دارد و اشاره به ضرب‌المثل معروف، عقل سالم در بدن سالم است، دارد. این طبقه اذعان دارد که می‌توان از طریق ورزش و فعالیت بدنی، البته بر اساس مقدماتی که طبقات قبل فراهم گردیده است، افراد جامعه می‌توانند به توسعه اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی که مؤلفه‌های اصلی توسعه پایدار می‌باشند برسند. احتمالاً اگر مؤلفه‌های تعریف شده در این چرخه طراحی شده در طبقات قبل به‌درستی وظایف خود را انجام دهند، افزایش رفاه مردم، توانمندسازی زنان، ریشه‌کنی فقر، ایجاد اشتغال، برابری قدرت خرید، درآمد پایدار، نگاه ارگانیک به شهرها، مصرف درست منابع و خدمات مبتنی بر زیست‌بوم، از طریق حیطه‌های مختلف ورزش و نقش‌های تعریف‌شده آنان دور از دسترس نباشد. می‌تواند اذعان نمود در صورتی که چرخه طراحی شده به‌خوبی و با هماهنگی تمام فعالیت نماید، احتمال اینکه رشد اجتماعی و اقتصادی افراد جامعه و همچنین حفاظت مؤثر از محیط‌زیست توسط افراد همان جامعه صورت گیرد زیاد است. تحقق این فرضیات مبتنی بر مدل حاضر، نیازمند یک عزم ملی، متکی بر یک نقشه راه ارائه شده از سوی حاکمیت و دولت است. درنهایت و در صورتی که چرخه طراحی شده به‌درستی به کار خود ادامه دهد طبقه پایانی یعنی پایداری شهرها ایجاد می‌گردد. در این طبقه با مواردی مانند توسعه بوم‌شناختی، متابولیسم شهری، پایداری اکولوژیکی و پایداری فناورانه برخورد می‌کنیم. گسترش بی‌رویه جمعیت شهری و رشد شهرنشینی سبب افزایش مصرف منابع و آلودگی ناشی از آنها شده و از سویی دیگر الگوی خطی مصرف منابع در شهر، بدون بازخوردهای کمی و کیفی به سیستم شهری، نمود یک توالی خطی و کم‌بهره است. این

رشد شهری منابع طبیعی را به سود خود به خدمت گرفته و باعث ایجاد اختلال در نظام محیط‌زیستی شده و به تبع آن ناپایداری محیط‌زیستی در شهرها نمود پیدا می‌کند (۲). امروزه شهرنشینی در معرض تحولات بنیادی کمی و کیفی فراوانی قرار دارد، تمدن کنونی بیش‌ازپیش شهری شده و رشد شهری منابع محیطی را بسود خود به خدمت گرفته تا اختلالی عظیم در نظام زیستی ایجاد گردد و به تبع آن ناپایداری زیست‌محیطی در بوم شهرها متبلور و متابولیسم شهری روندی فزاینده به خود گیرد (۸). به نظر می‌رسد اگر از طریق ملزومات ارائه شده در غالب سوادها و مهارت‌های نامبرده از طریق ورزش توسعه انسانی صورت پذیرد، می‌توان امید داشت که تا حدودی از مشکلات مطرح‌شده زیست‌محیطی در شهرها برطرف گردند و افراد اجتماع بتوانند به رشد اجتماعی و اقتصادی خود کمک نمایند.

در ارتباط با توسعه بوم‌شناختی می‌توان اذعان نمود که چون در ایران، بوم‌های متفاوتی زیستی وجود دارد، متولیان امر یا همان توسعه‌دهندگان باید برنامه‌ریزی خود را به صورت بومی بر اساس مدل حاضر انجام دهند و متناسب با هر زیست‌بوم، از ظرفیت فوق‌العاده ورزش در رسیدن به توسعه پایدار آن منطقه استفاده نمایند. یکی دیگر از نشانه‌های پررنگ این مدل، مبحث متابولیسم شهری است. بهره‌گیری از مفاهیم بیولوژیک مورد استفاده از علوم زیستی، از گذشته‌های دور به عنوان عوامل پیوندی انسان و شهرها (به عنوان موجوداتی زنده) مورد استفاده قرار می‌گرفت. متابولیسم در معنای سوخت‌وساز یک موجود جاندار از علوم بیولوژیک وارد مطالعات شهری شد؛ اشاره به تمثیل‌های از محیط به عنوان شش‌های تنفسی شهر، شبکه‌های ارتباطی به عنوان رگ‌ها، مویرگ‌ها، مرکز شهر به عنوان قلب انسان و همگی بر زنده بودن، پویایی و نظام ارگانیک شهری تأکید دارند (۲). این مطالعه اذعان دارد که طریق سوادها و مهارت‌های ذکرشده از طریق آموزش ورزش، می‌توان چنین

توانمندی در افراد جامعه و درنهایت در شهرها ایجاد نمود؛ همچنین این مطالعه بیان می‌دارد که این ادبیات جدید، پس‌ازاینکه وارد مطالعات شهری گردید، را وارد مطالعات حوزه علوم ورزشی نموده است. البته بحث بیش از این در این ارتباط در این مطالعه نمی‌گنجد و به عنوان یک پیشنهاد برای مطالعات آینده علوم ورزش مطرح می‌گردد. نشانه پررنگ دیگر در طبقه آخر، پایداری اکولوژیکی است. پیروان پایداری اکولوژیکی معتقدند که ساختار موجود در جوامع امروزی ناپایدارند و رسیدن به توسعه پایدار نیازمند یک شیوه و طرز تفکر نو برای تغییر این ساختارهاست (۲).

به نظر می‌رسد مدل ارائه شده چنین ظرفیتی را دارا است تا بتوان بر اساس آن یک تغییر ساختار بر اساس حیطه‌های تخصصی ورزش و نقش‌های آنان ایجاد نمود. آخرین نشانک قوی موجود در طبقه آخر، بحث پایداری فناوری است؛ عقاید این گروه بر آن است که دستیابی به توسعه پایدار در تمام زمینه‌ها در غالب سیستم و مکانیسم حاکم بر عرصه‌های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی موجود امکان‌پذیر است. به عقیده این گروه هر مشکلی دارای یک پاسخ و راه‌حل فناوری است. به نظر می‌رسد با توجه به ویژگی‌های منحصربه‌فرد و ورزش و فعالیت‌بدنی، که هر فردی را می‌تواند شیفته خود نماید، می‌توان پایداری فناوری را در غالب این نقش‌های ورزشی، از سنین پایین در افراد جامعه نهادینه نمود. در ادامه متناسب با لایه‌های هشت‌گانه مدل و بحث‌های صورت گرفته، پیشنهادهای کاربردی در جدول ۴ ارائه گردید:

جدول ۴. پیشنهادهای کاربردی

مقوله‌های اصلی	پیشنهاد کاربردی
هرم ورزش	۱- گنجاندن تربیت‌بدنی رشدی و سواد بدنی در اهداف اصلی وزارت آموزش و پرورش
	۲- نهادینه کردن فعالیت بدنی پایدار توسط وزارت ورزش و شهرداری‌ها
نقش‌های ورزش	۲- برنامه‌ریزی کمیته ملی المپیک برای تمام رشته‌ها و بالا بردن شانس کسب مدال در جهت انسجام و نشاط اجتماعی
	۱- انتخاب سبک زندگی فعال و نهادینه کردن پیشگیری به‌جای درمان با نقش محوری وزارت بهداشت
توسعه‌دهندگان	۲- ترویج صلح با همکاری وزارت خانه‌های ورزش و امور خارجه و ارتباطات پایدار با همتایان خارجی خود
	۱- اجازه تأسیس شبکه‌های تلویزیونی خصوصی با محوریت فعالیت بدنی و محیط‌زیست
توسعه‌ها	۲- قانون‌گذاری توسط مجلس با اختصاص بودجه اختصاصی برای توسعه نقش‌های ذکر شده ورزش در مدل
	۳- همکاری نهادهای انتصابی با وزارت ورزش برای توسعه پایدار از طریق ورزش بر اساس نظر نزدیک حاکمیت به ورزش
آموزش‌دهندگان	۱- کارشناسی‌های دقیق و تخصصی برای انتخاب روش توسعه، توسط متولیان مختلف
	۱- اضافه شدن و پوشش اهداف زیست‌محیطی به معاونت سلامت و تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش
ملزومات	۲- اضافه شدن ساعت تربیت‌بدنی عمومی در دانشگاه‌ها با محوریت اجتماع و محیط‌زیست
	۳- ایجاد اپلیکیشن‌های مرتبط با سلامتی و محیط‌زیست توسط وزارت بهداشت و توسعه آن‌ها
توسعه انسانی	۱- ایجاد سازوکاری برای یادگیری سوادهای مختلف با استفاده از فضای شاد ورزش در سال‌های اول مدرسه
	۲- گنجاندن مهارت‌های مرتبط با توسعه پایدار از طریق فعالیت بدنی در دروس دانشگاهی به‌صورت انتخاب اجباری
پایداری شهرها	۱- تدوین برنامه‌های رشد اجتماعی از طریق توانمندسازی زنان و مادران توسط وزارت ورزش و جوانان
	۲- ایجاد نظام ورزش در جهت ایجاد اشتغال و کارآفرینی و درآمد پایدار از طریق ورزش برای جوانان
	۳- هم‌افزایی بین آموزش پرورش، وزارت علوم و سازمان محیط‌زیست برای حفاظت مؤثر از محیط‌زیست با آموزش
	۱- طراحی تفرجگاه‌های اکوتوریستی مبتنی بر ورزش در بوم‌های مختلف در جهت پایداری اکولوژیکی و بوم‌شناختی
	۲- ایجاد مکان‌های اختصاصی فعالیت بدنی روباز مبتنی بر فضای سبز توسط شهرداری‌ها در جهت توسعه متابولیسم شهری
	۳- ایجاد سند آینده‌نگاری مبنی بر فناوری در ورزش توسط توسعه‌دهندگان

صرفاً در مورد تعاملات بین گروه‌های انسانی نیست. محیط طبیعی را نیز در بر می‌گیرد.

این تحقیق با محدودیت‌های بسیاری از جمله نگاه کلی به مسئله ورزش مواجه بود و حوزه‌های متعدد را تفکیک ننمود و حیطه‌های مختلف ورزش نقش‌های متعدد بر توسعه پایدار دارند. بر این اساس پیشنهاد می‌شود تا در تحقیقات آتی به‌صورت مجزا نقش ورزش‌های تربیتی، همگان، قهرمانی و حرفه‌ای در توسعه پایدار موردبررسی قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود ظرفیت زیستی و جاپای اکولوژیک (آستانه تحمل) برای مقابله با متابولیسم روزافزون شهری از طریق ورزش، توسط پژوهشگران آتی موردبررسی قرار گیرد.

در پایان می‌توان اذعان نمود که مدل ارائه شده می‌تواند یک الگوی مناسب برای تبدیل نقش‌های مختلف حاصل از حیطه‌های تخصصی ورزش به توسعه پایدار ایران است. می‌توان با یک هم‌افزایی بین متولیان نامبرده یا همان توسعه‌دهندگان، به کلیه اهداف موردنظر در این مطالعه دست یافت. البته انسجام و همپوشانی نزدیک این اهداف به‌گونه‌ای است که جداسازی این اهداف را مشکل می‌سازد. دستیابی به این اهداف مشروط بر این است که این اهداف در گفتمانی معنادار و با گروه‌هایی پذیرنده و در همکاری مستقیم با سیاست‌های کلان، مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر این، توسعه اغلب به‌عنوان کاری در نظر گرفته می‌شود که توسط یک گروه با گروه دیگر انجام می‌شود. این نشان می‌دهد که توسعه یک فرآیند سیاسی است، زیرا این سؤال را مطرح می‌کند که چه کسی قدرت انجام چه کاری را با چه کسی دارد. توسعه محیط را متحول می‌کند اما توسعه

منابع و مآخذ

۱. پورکیانی، محمد. (۱۳۹۴). طراحی و تبیین مدل توسعه ورزشی با توسعه انسانی در ج.ا.ایران. رساله دکتری، دانشگاه تهران.
۲. پیرو، پوپک؛ نصرآبادی، تورج؛ و زبردست، لعبت؛ ملک محمدی، بهرام. (۱۳۹۵). کاربرد مدل‌های پایداری شهری در جهت دستیابی به توسعه پایدار با تأکید بر مدل متابولیسم شهری. دومین کنفرانس بین‌المللی تحقیقات در عمران، معماری و شهرسازی و محیط‌زیست پایدار.
۳. شجاع، رضا؛ محمدی رئوف، مصطفی. (۱۳۹۸). مطالعه تطبیقی وضعیت ورزش سلامت‌محور (همگانی) در ایران و کشورهای منتخب. همایش ملی تربیت‌بدنی، تغذیه و طب ورزشی، مشهد.
۴. شریعتی فیض‌آبادی، مهدی؛ رحیمی‌زاده، میثم؛ دستگردی، مهدی. (۱۳۹۸). نقش ورزش در توسعه روابط خارجی کشورهای اقتصاد نوظهور. پژوهش در مدیریت ورزشی، ش ۹، ص ۶۳-۱۰۸.
۵. شهولی کوه‌شوری، جواد؛ عسکری، احمدرضا؛ نظری، رسول؛ نقش، امیررضا. (۱۳۹۹). تدوین استراتژی‌های ورزش تربیتی ایران مبتنی بر سناریو. پژوهش در ورزش تربیتی، ش ۸ (۲۱)، ص ۲۲۳-۲۵۰.
۶. لقمانی، محسن؛ قلی‌دهنه، مهدی؛ حسن‌نژاد، مجتبی. (۱۳۹۷). اثر سبک‌های تدریس معلمان تربیت‌بدنی بر هدف‌مداری ورزشی دانش‌آموزان. پژوهش در ورزش تربیتی، ش ۶ (۱۵)، ص ۵۳-۷۲.
۷. لهسایی زاده، عبدالعلی. (۱۳۸۹). جامعه‌شناسی توسعه (رشته علوم اجتماعی). چاپ هفتم، تهران: انتشارات پیام نور.
۸. محمدی ده‌چشمه، مصطفی؛ عسگری، حمید. (۱۳۸۷). تحلیلی بر متابولیسم شهری و ناپایداری زیست‌محیطی در عصر پست متروپل. همایش زمین‌شناسی کاربردی و محیط‌زیست دانشگاه آزاد اسلامی.
۹. مرادی، سالار؛ خالدیان، محمد؛ مصطفایی، فردین. (۱۳۹۳). نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان فرهنگی و اجتماعی. فصلنامه علمی مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، ش ۱ (۴)، ص ۵۵-۶۰.
۱۰. نیک شعار، اکرم. (۱۳۸۷). نقش ورزش در توسعه صلح جهانی. رشد آموزش تربیت‌بدنی، ش ۲۸، ص ۵۰-۵۳.
۱۱. هژبری، کاظم؛ رحیم، رضانی‌نژاد؛ رقیه، عابدین‌زاده. (۱۳۹۸). توسعه پایدار از طریق ورزش؛ تحلیلی بر دستور کار ۲۰۳۰. سومین کنگره ملی دستاوردهای علوم ورزشی و سلامت، دانشگاه گیلان، رشت.
12. Abesha, N., Assefa, E., & Petrova, M. A. (2022). "Large-scale agricultural investment in Ethiopia: Development, challenges and policy responses". *Land Use Policy*, 117, pp: 106091.
13. Adams, W.M. (2009). "The dilemma of sustainability". In: Adams, W.M. "Green Development: Environment and Sustainability in a Developing World". Third Edition. London: Routledge, pp:1-25.
14. Bekki, N., & Turker, D. (2022). "Measuring sustainability of suppliers: Strategies for competing institutional logics". *Journal of Cleaner Production*, 132226.
15. Bertges, D. J., Eldrup-Jorgensen, J., Drozda, J., Jones, W. S., Sedrakyan, A., Krucoff, M. W., & Cronenwett, J. L. (2021). "Toward a better system for the sustainable development of objective performance goals for peripheral vascular interventions". *Journal of vascular surgery*, 74(3), pp: 1013-1014.

16. Brown, J. H. (2015). "The oxymoron of sustainable development". *BioScience*. 65(10), pp: 1027–1029.
17. Charmaz K. (2000). "Grounded theory: Objectivist and constructivist methods". In Norman. Denzin & Lincoln, Yvonna (Eds.), *Handbook of qualitative research*, 2nd ed. (pp. 509–536). Thousand Oaks, CA: Sage.
18. Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory*. Sage, London.
19. Charmaz, K. (2008). The legacy of Anselm Strauss for constructivist grounded theory. In N. Denzin (Ed.), *Studies in symbolic interaction*, Bingley, UK: Emerald, Vol 32: pp. 127-141
20. Charmaz, K. (2014). *Constructing grounded theory* (2nd ed.). London, England: SAGE.
21. Charmaz, K. (2017). The power of constructivist grounded theory for critical inquiry. *Qualitative Inquiry*, Vol 23 (1): pp. 34-45.
22. Charmaz, K. (2019). "With Constructivist Grounded Theory You Can't Hide": Social Justice Research and Critical Inquiry in the Public Sphere. *Qualitative Inquiry*, Vol 26 (2): pp. 165-176.
23. Charmaz, K., & Liska Belgrave, L. (2018). Thinking About Data with Grounded Theory. *Qualitative Inquiry*, Vol 25 (8): pp. 743-753.
24. Chen, J., Zhang, W., Song, L., & Wang, Y. (2022). "Coordination between port industry and urban environment". *Science of The Total Environment*, 156734.
25. Fleming, T., Sutcliffe, K., Lucassen, M., Pine, R., & Donkin, L. (2022). "Serious games and gamification in clinical psychology". *Comprehensive Clinical Psychology*, 10, pp: 77-90.
26. Fu, J., & Geng, Y. (2019). "Public participation, regulatory compliance and green development in China based on provincial panel data". *Journal of Cleaner Production*, 230, pp: 1344-1353.
27. Gehring, K., Kaplan, L. C., & Wong, M. H. (2022). "China and the World Bank—How contrasting development approaches affect the stability of African states". *Journal of Development Economics*, 102902.
28. Gosart, U. (2021). Indigenous librarianship: Theory, practices, and means of social action. *IFLA journal*, 47(3), pp: 293-304.
29. Guba, E., & Lincoln, Y. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *The handbook of qualitative research*. Newbury Park, CA: Sage.
30. Gwartz, E., & Spence, K. (2020). "Conscious capitalism and sport: Exploring higher purpose in a professional sport organization". *Sport Management Review*, 23(4), pp: 750-763.
31. Halkos, G., & Argyropoulou, G. (2022). "Using environmental indicators in performance evaluation of sustainable development health goals". *Ecological Economics*, 192, pp: 107263.
32. Hsiung, T.T. (2019). "Corporate social responsibility and sport governance: a case study of Turkey". *Taiwan Society for Sport Management*, 43, 2e15.

33. Jackman, P.C., Dargue, E.J., Johnston, J.P., Hawkins, R.M. (2021). "Flow in youth sport, physical activity, and physical education: A systematic review". *Psychology of Sport and Exercise*, 53, 101852.
1. 34. Michael, G., Dionigi, R.A., & Dionigi, C. (2018). "From a Lucky Few to the Reluctant Many: Interrogating the Politics of Sport for All". *Sport and Physical Activity across the Lifespan*, 4, pp: 67-89.
35. Pan, W., Wang, J., Lu, Z., Liu, Y., & Li, Y. (2021). "High-quality development in China: Measurement system, spatial pattern, and improvement paths". *Habitat International*, 118, pp: 102458.
36. Richardson, J., & McKenna, S. (2020). "An exploration of career sustainability in and after professional sport". *Journal of Vocational Behavior*, 17, 103314.
37. Trudeau, F., & Yao, P.L. (2018). "Athletic identity concept: French validation of the Athletic Identity Questionnaire. *Int J Appl Sport Science*, 30, pp: 111–125.
38. UNESCO. (2021). "*Sustainable Development*". 3 August 2015. Retrieved 6 September 2021.
39. UNESCO. (2022). "*Sustainable Development*". 3 August 2015. Retrieved 20 January 2022.
40. Van Overwalle, F., De Coninck, S., Heleven, E., Perrotta, G., Taib, N. O. B., Manto, M., & Mariën, P. (2019). The role of the cerebellum in reconstructing social action sequences: a pilot study. *Social cognitive and affective neuroscience*, 14(5), pp: 549-558.
- 1.1. 41. Whittle, S. (2019). "The Role of Sport Involvement in Reducing Depressive Symptoms via Changes to Hippocampal Structure: Next Steps for Research in Developing Samples". *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, 4(5), pp: 421-422.
42. Williams, C. C., & Millington, A. C. (2004). "The diverse and contested meanings of sustainable development". *Geographical Journal*, 170(2), pp: 99-104.
43. Zhang, l., & Xu, y. (2021). "Research on the development and resource development of sports industry in coastal cities based on 5G network processor and IoT system". *Microprocessors and Microsystems*, 83, 104000.
44. Zulugeta B, Williamson S, Monks R, Hack T, Beaver K. (2017). "Cancer through black eyes - The views of UK based black men towards cancer: A constructivist grounded theory study". *European Journal of Oncology Nursing*. 29: 8-16.
45. Daniel Ordiñana Bellver, Carlos Pérez-Campos, María Huertas González-Serrano, Gabriel Martínez-Rico,(2022).Towards the development of future sustainable sports entrepreneurs: An asymmetric approach of the sports sciences sustainable entrepreneurial intentions, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, Volume 31, <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2022.100403>.
46. Youngho Kim, Liwe Zhang, Frank Lu, Kaori Araki, Naruepon Vongjaturapat, Maria Luisa Guinto, Garry Kuan, Ji-Hang Lee, Yu-Kai Chang, Dev Roychowdhury, Zhijian Huang, Jayashree Acharya, Nadhim Al-Wattar, Emily Ortega, (2021).ASPASP position stand: Strategies for the development

- of sport and exercise psychology in the Asian and South Pacific region, Asian Journal of Sport and Exercise Psychology, 1(1), 3-5, <https://doi.org/10.1016/j.ajsep.2021.03.001>.
47. Youngho Kim, Liwe Zhang, Frank Lu, Kaori Araki, Naruepon Vongjaturapat, Maria Luisa Guinto, Garry Kuan, Ji-Hang Lee, Yu-Kai Chang, Dev Roychowdhury, Zhijian Huang, Jayashree Acharya, Nadhim Al-Wattar, Emily Ortega, (2021). ASPASP position stand: Strategies for the development of sport and exercise psychology in the Asian and South Pacific region, Asian Journal of Sport and Exercise Psychology, Volume 1, Issue 1, Pages 3-5, <https://doi.org/10.1016/j.ajsep.2021.03.001>.
48. Sandy Adam, Allan Bennich Grønkjær, Anna-Maria Strittmatter, Olivia Wohlfart, (2022). Playing by the rules of academia? The impact of an international research project on the professional identity development of early-career academics in sport management, International Journal of Educational Research Open, 3(1), <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2022.100173>.

The Conceptual Model of Role of Sports in Iran's Sustainable Development

Marziyeh Aboutalebi¹ - Rasool Nazari*² - Mehdi Salimi³

1. PhD student in Sports Management, Department of Physical Education and Sports Sciences, Borujard Branch, Islamic Azad University, Borujard, Iran 2. Associate Professor of Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran 3. Associate Professor of Sports Management, Department of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan University, Isfahan, Iran

(Received: 2022/08/02; Accepted: 2022/12/12)

Abstract

Sport is very influential on human development in the form of different roles. The present article tries to present a short-range theory of constructing sustainable development through sports by focusing on constructivism and using the constructivist approach of Grand Theory. The data of this qualitative research with an exploratory-fundamental nature, was collected through targeted sampling based on in-depth semi-structured interviews with 19 experts in various sports fields who are familiar with development and sustainable development. The interpretative understanding of the coding determined that based on the specific roles, through developers such as government, regime, parliament, NGO's, social media and social activists, and by using requirements such as types of literacy and various skills, different areas of sports can contribute greatly to human development firstly, and the sustainability of cities finally. As a result, the role of sports in achieving social growth, economic growth and effective protection of the environment or sustainable development is displayed in the form of a construction model. It is possible to achieve all the objectives in this study with synergy between the mentioned trustees or developers. Of course, the coherence and close overlap of these goals makes it difficult to separate them. Achieving these goals is conditional on these goals being used in a meaningful discourse with accepting groups and in direct cooperation with macro policies.

Keywords

Entrepreneurship, Economic growth, Social growth, Sports, Sustainable development.

* Corresponding Author: Nazarirasool@yahoo.com, r.nazari@kuisf.ac.ir; Tel: +989133680240